

BRT MAGAZINE

- » กิ่งกือผู้ย่อยสลาย
- » ปาหนันเมืองกาญจน์ ชนิดใหม่ของโลก
- » ปล้องอ้อยตะวันออก
ปลาที่พบได้ทีเดียว
- » หอยหอม หอยแห่งภูเขา

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และศึกษานโยบายการจัดการทรัพยากรชีวภาพในประเทศไทย
Biodiversity Research and Training Program

ชาร์ลส์ ดาร์วิน

ชีวิตที่อุทิศให้กับทฤษฎีวิวัฒนาการ

ชีวิตและวิวัฒนาการ

กับความหลากหลาย
ทางชีวภาพในประเทศไทย

- » หอยมรกตแห่งเกาะตาชัย
กระบวนการเกิดสปีชีส์ใหม่
- » ความแตกต่างแปรผัน
ของหอยสกุลแอมฟีโดรมัส
- » นกปรอดโองเมืองเหนือ

สารบัญ

เปิดโลกชีวภาพ

4 สาหร่ายทะเล อีกหนึ่งความมหัศจรรย์ใต้ท้องทะเล

BRT Update

12 แวดวงวิชาการ

เรื่องจากปก

22 ชีวิตและวิวัฒนาการ กับความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

บทความพิเศษ

38 ชาร์ลส์ ดาร์วิน : ชีวิตที่อุทิศให้กับทฤษฎีวิวัฒนาการ (2)

ห้องสมุดธรรมชาติ

48 ขาดทุนบนกำไร..นกปรอดโง่เมืองเหนือ

BRT แอบเมาท์

54 BRT แอบเมาท์

แมลงปอบอกข่าว

55 หนังสือใหม่ปี 2552

22

4

ที่ปรึกษา : ศ.ดร.วิสุทธิ ไบไม้

บรรณาธิการ : รังสิมา ตันทเลขา

ประสานงาน : สุภัฏญา ประกอบธรรม พลอยพรรณ จันทรเรือง และ วิภามาศ ไชยภักดี

พิสูจน์อักษร : สุภัฏญา ประกอบธรรม

ฝ่ายสมาชิก : สุภัฏญา ประกอบธรรม และวาริน นิตชัยยา

ออกแบบ : บริษัท หนึ่งเก้าสองเก้า จำกัด

โครงการ BRT 73/1 อาคาร สวทช. ถนนพระรามที่ 6 ราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0-2644-8150-4 ต่อ 552 โทรสาร 0-2644-8106 เว็บไซต์ <http://www.biotec.or.th/brt>

12

บทความใน BRT Magazine เป็นความเห็นและทัศนะของผู้เขียนแต่ละท่าน โครงการ BRT ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

บทบรรณาธิการ

หายหน้าหายตากันไปนานด้วยติดภาระหน้าที่อื่น จึงขออภัยท่านผู้อ่านมา ณ ที่นี้ อย่างไรก็ตาม BRT Magazine ฉบับที่ 26 ยังคงเต็มเปี่ยมด้วยเนื้อหาสาระและภาพสิ่งมีชีวิตที่สวยงามและหาดูได้ยากจากงานวิจัยของคนไทย

BRT ยังคงร่วมเฉลิมฉลองครบรอบ 200 ปี ชาร์ลส์ ดาร์วิน และครบรอบ 150 ปี การประกาศทฤษฎี The Origin of Species ที่ยิ่งใหญ่ กับงานวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ด้วยการจัดนิทรรศการ “เปิดโลกมหัศจรรย์แห่งวิวัฒนาการ” ที่บ้านวิทยาศาสตร์สิรินธร อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ประกอบด้วยชุดนิทรรศการย่อย 15 ชุด เช่น การแปรผันของสิ่งมีชีวิต การปรับตัว การเกิดสปีชีส์ใหม่ วิวัฒนาการจากน้ำสูบก เป็นต้น จึงถือโอกาสนี้นำบทความที่ปรากฏในบอร์ดนิทรรศการมาเผยแพร่ให้ทราบทั่วกันมากขึ้น นิทรรศการดังกล่าวเปิดให้เข้าชมได้ตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2552 – มีนาคม 2553 อย่าลืมนแวะไปดูกันให้ได้นะคะ

เนื้อหาภายในฉบับนี้ยังคงคุณภาพ ทั้งการเปิดโลกความมหัศจรรย์ใต้ทะเลกับสาหร่ายทะเล ที่เปรียบเหมือนผืนป่าขนาดเล็กใต้ท้องทะเล และที่น่าทึ่ง คือ ชีวิตของนกปรอดโองเมืองเหนือ ที่ลูกนกไม่ยอมออกจากรังไปหากินเหมือนลูกนกทั่วไป แต่กลับอยู่กับพ่อแม่เพื่อช่วยเลี้ยงน้องๆ ทำไมพวกมันถึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น พบกับคำตอบได้ใน BRT Magazine ฉบับนี้ค่ะ และอย่าลืมนเข้าร่วมการประชุมวิชาการประจำปีโครงการ BRT ครั้งที่ 13 ที่เชียงใหม่ ในระหว่างวันที่ 12-14 ตุลาคม นี้ มีกิจกรรมที่น่าสนใจหลายอย่าง พบกันฉบับหน้าค่ะ

เรื่องเด่นในฉบับ

- ชีวิตและวิวัฒนาการ
- การเลียนแบบของแมลง
- หอยมรกตแห่งเกาะตาชัย
- เส้นทางวิวัฒนาการหลังยุคดาร์วิน
- ชาร์ลส์ ดาร์วิน : ท่องไปกับเรือหลวงบีเกิล
- ขาดทุนบนกำไร... นกปรอดโองเมืองเหนือ
- กิ่งกือกระบอกชนิดใหม่ของโลก

สงวนลิขสิทธิ์โดยกฎหมาย ห้ามทำซ้ำหรือกระทำการในรูปแบบใดๆ อันเป็นการลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของนิตยสารเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตจากโครงการ BRT เท่านั้น

สาหร่ายทะเล

สาหร่ายทะเลเปรียบเหมือนเปรียบเหมือนผืนป่าขนาดเล็กใต้ท้องทะเล นอกจากจะเป็นผู้ผลิตออกซิเจนที่สำคัญ แล้วยังเป็นแหล่งอาหารและที่พักพิงอาศัยให้กับสัตว์ทะเลหลายชนิด สาหร่ายทะเลยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์อีกหลายด้าน เช่น เป็นอาหาร สกัดทำวุ้น สกัดสารเคมีเพื่อใช้เป็นยา และเครื่องสำอาง

ข้อมูล : ผศ.ดร.อัญชนา ประเทพ และ คณะ
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ภาพ : นัท สุมนต์เมย์ และ ถาวร สาริमानนท์
ถ่ายที่หาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช อ่าวไทย

อีกหนึ่งความมหัศจรรย์ใต้ท้องทะเล

สาหร่ายทุ่น

(*Sargassum* spp.)

สาหร่ายทุ่น ป่าใต้ทะเล : สาหร่ายทุ่น (*Sargassum* spp.) เป็นสาหร่ายสีน้ำตาล เปรียบเหมือนป่าใต้ทะเล ชอบขึ้นอยู่บริเวณน้ำขึ้น-น้ำลง ต้นสูงราว 1-2 เมตร เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย หลบภัย และแหล่งอาหารของสัตว์น้ำนานาชนิด สาหร่ายทุ่นมี ถูกลมที่โคนใบเป็นทุ่นเพื่อพยุงให้ลอยน้ำได้ ทนต่อสภาพ แดดจ้าได้ดี ทั้งแสงแดดจ้า ความเค็ม และอุณหภูมิ

นักวิจัยเก็บภาพสาหร่ายกระบอง (*Turbinaria decurrens*)

สาหร่ายกระบอง (*Turbinaria decurrens*)

สาหร่ายกระบองผู้รุกราน : นอกจากปะการังและปลาในแนวปะการังน้ำตื้นแล้ว ยังมีสาหร่ายกระบอง (*Turbinaria decurrens*) ที่สามารถเจริญเติบโตบนปะการัง สาหร่ายกระบองอยู่ในกลุ่มสาหร่ายสีน้ำตาล มีใบคล้ายรูปหัวใจวางซ้อนกัน ลักษณะต้นตั้งตรงคล้ายกระบอง มีโครงสร้างลำต้นที่แข็ง ทำให้

สามารถทนต่อคลื่นและทนต่อสัตว์กินพืชได้ดี สาหร่ายกระบองสามารถสร้างเซลล์สืบพันธุ์จำนวนมาก เมื่อปะการังอ่อนแอลง จะเปิดโอกาสให้สาหร่ายดังกล่าวเจริญเติบโต มีที่ยึดเกาะได้มากขึ้น จนในที่สุดอาจทำให้ระบบนิเวศปะการังเสียหายสาหัส สาหร่ายกระบองได้กลายเป็นปัญหาในหลายพื้นที่ทั่วโลก เช่น ในพื้นที่หมู่เกาะ Polynesia